

Rīgas iela 22A, Daugavpils, +371 654 22818
www.visitdaugavpils.lv
info@visitdaugavpils.lv
GPS: 55.8708171, 26.5173634

Nikolaja iela 5, Daugavpils, +371 654 24043
www.facebook.com/Daugavpils.cietoksnis
artjoms.mahlins@daugavpils.lv
GPS: 55.883900, 26.495823

ул. Элизы Ожешко, 38, Grodno, +375 152 773603
<http://tourgrodno.by>
tic.grodno@tourgrodno.by
 GPS: 53.685928, 23.844245

Brošiür on avaldatud osana Euroopa naabrus - ja partnerlusinstrumendi (2007 – 2013) toetusalasse kuuluva Läti, Leedu ja Valgevene piiriülese koostööprogrammi projektist „Daugavpils linna ja Grodna linna kultuurilise ja ajaloolise pärandi säilitamine ja tutvustamine“ („Preservation and Promotion of Cultural and Historical Heritage in Daugavpils City and Grodno City“ (D-G HERITAGE, LLB-2-246)).

Projekti eesmärk: kultuuriajaloolise pärandi säilimise toetamine ja turismi arendamine ühistegevuste rakendamise abil.

Publikatsiooni sisu eest vastutab ainuisikuliselt Daugavpils
linnavolikogu ning seda ei saa mingil moel pidada Euroopa Liidu
vaadete väljenduseks.

Avaldaja: Daugavpils linnavalikoogu

Tekst: V. Šved, H. Soms, A. Mahlins

Fotomaterjal: O. Šved, H. Soms, V. Puzāns, C.A. von Klingspor
„Baltisches Wappenbuch“ (Stockholm, 1882), Wikimedia

Kujundus: SIA 13. STĀVS

Kaart: SIA Karšu izdevniecība Jāņa sēta

Trükk: SIA Latgales druka
TASUTA AVALDAMINE

Väljaanne: 2000 koopiat

Euroopa Liit koosneb 28 liikmesriigist, kes on otsustanud samm-sammult ühendada oma teadmised ja oskused, ressursid ning saatused. Koos on 50-aastase laienemisaja jooksul loodud stabiilne, demokraatlik ja jätkusuutliku arenguga piirkond, säilitades samal ajal kultuurilise mitmekesisuse, sallivuse ja isikliku vabaduse. Euroopa Liit on pühendunud oma saavutuste ja väärtuste jagamisele oma rahvaste ja riikide piiridest väljapoole.

Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumenti toetusalasle kuuluv Läti, Leedu ja Valgevene piiriülele koostöö programm on jätk 2007.–2013. aastate Läänemere piirkonna INTERREG IIIB naabusprogrammi Priority South IIIA programmile. Programmi peaesmärk on parandada Läti, Leedu ja Valgevene piiriäärsete piirkondade koostööd, kindlustada kõrgel tasemel keskkonnakaitset, pakkuda majanduslikku ja sotsiaalset heaolu ning toetada kultuuride vahelist dialoogi ja kultuurilist mitmekesisust.

Programmisi osalevad Latgale piirkond Lätis, Panevėžyse, Utena, Vilniuse, Alytuse ja Kaunase maakonnad Leedus ning Vitsebski, Magiljovi, Minski ja Grodna oblastid. Programmi ühine juhtorgan on Leedu Vabariigi siseministeerium. Programmi veebisait asub aadressil www.enpi-cbc.eu.

Piiriülene turismimarsruut

Valgevene, Läti, Leedu

Tiesenhausenite tee

Grodna

Grodna oli kohaliku mõisavalitseja Anthony Tiesenhauseni reformide (1733–1785) elluviimise keskpunkt. Alale, kus tänapäeval laiub linn, ja selle naabrusesse rajati 20 vabrikut, mis andsid tööd meistritele Saksamaalt, Hollandist, Prantsusmaalt, Venemaalt, Tšehhi Vabariigist ja Šveitsist. Tiesenhausen avas sõjakooli ning kooli, kus sai õppida ehitust, raamatupidamist ja arstiteadust. Tiesenhauseni ajal töötasid piirkonnas kabel, teater ja trükikoda; anti välja Grodna Lehte, mis oli esimene ajaleht Valgevenes.

Tee Grodnast Pastavõsse kulgeb läbi vanade Valgevene linnade, kus võib näha huvitavaid kultuuriajaloolisi monumente: **Štšutšõni** ja 15. sajandist pärit piaristide kool ning Scipionide loss, **Berezovka** ja 19. sajandist pärit Nemana klaasikoda, Valgevene tatarlaste mitteametlik pealinn **Ivje**, **Halšany** 17. sajandi lossivaremed ning tuntud 16. sajandi kalvinismi keskus **Ašmiany**.

Pastavõ

Pastavõ sattus Tiesenhausenite valdusesse 1720. aastal. Konstantin Tiesenhauseni ajal (1814–1853) rajati ornitoloogiuseum, maalikunstigalerii ja raamatukogu. Tänapäeval on võimalik külastada Tiesenhausenite lossi (ehitatud 1788 – 19. sajandi esimene pool), piirkonnahaiglat, kus nüüd asub ka Tiesenhausenite muuseum, samuti hooneid ajaloolises keskses (rajatud 18. sajandi teisel poolel).

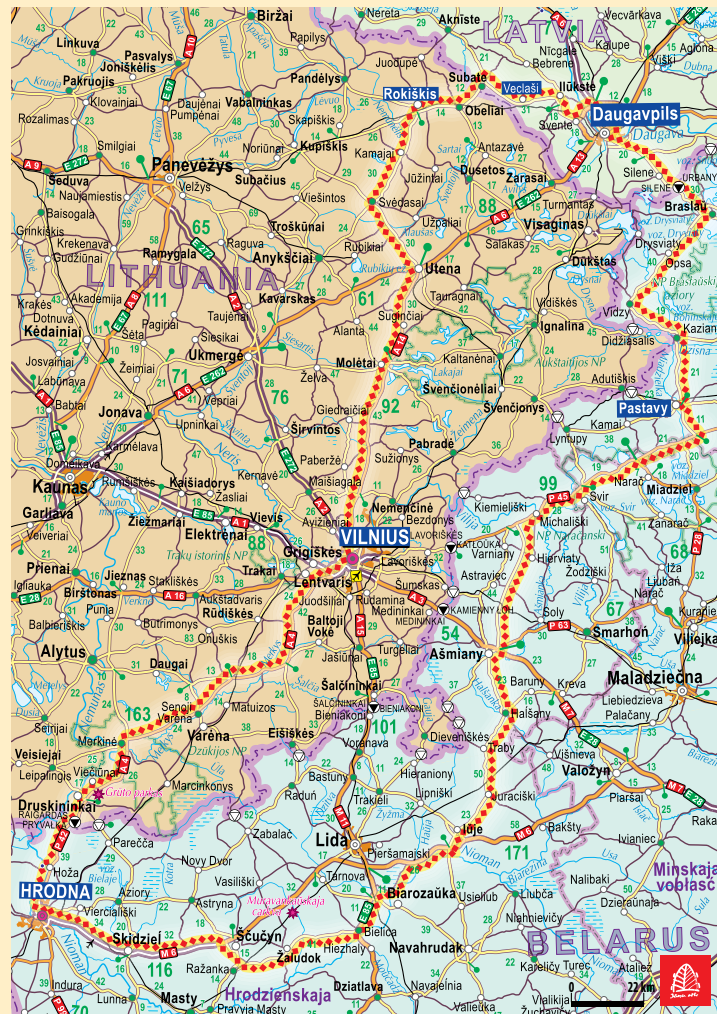

Daugavpils

Daugavpils ülikoolis (13, Vienības Str.) saab näha ainulaadset suurt 1888. aastast pärinevat värvalbumit, mille loomisele andis hoo sisse Pastavõs sündinud krahvinna Maria Tiesenhausen-Przedziecka (1827–1890). Albumit esitleti paavst Leo XIII-le tema 50. ametiaasta täitumisel. Külastajatele on vaatamiseks väljas albumi faksiimile ja mahukas

Tiesenhausenite suguvõsa, mille vapil on kujutatud härja, pärineb 13. sajandil Alam-Saksimaalt Liivimaale (tänapäeva Läti ja Eesti aladele) tulnud saksa soost esisadest. Perekonnal oli oluline roll nende kolme maa ajaloos, mida see turismimarsruut (kogupikkusega 890 km) läbib: Valgevenes kulgeb reis Grodnast Pastavõsse, Lätis Daugavpilsist Veclašisse, Leedus Rokiškisist Vilniusesse.

Valgevene Vabariigi saatkond Vilniuses

<http://lithuania.mfa.gov.by/> Mindaugo g. 13, +370 52662200

Valgevene Vabariigi peakonsulaat Daugavpilsis

<http://latvia.mfa.gov.by/> 18. Novembra iela 44, +371 65420965

Leedu Vabariigi peakonsulaat Grodnas

<http://consulate-grodno.mfa.lt/> Ул. Горького 104, +375 172177090

Läti Vabariigi peakonsulaat Vitsebskis

www.mfa.gov.lv/lv/belarus/konsulats/ Ул. Хмельницкого 27А, +375 212426518

väljaanne teaduslike kommentaaridega. Linna vaatamisväärsuste hulka kuuluvad ajalooline keskus, 19. sajandist pärinev kindlus, Mark Rothko kunstikeskus, kirikumägi, piirkonna ajaloo- ja kunstimuuseum ning muu.

Veclašī

Veclašū (Tiesenhausen, Alt-Lassen) harrastemaja jääb Daugavpils-Rokiškisi tee peale. 19. sajandi viimasel veerandil lasi Maria Tiesenhausen-Przedziecka ehitada mõjuvõimsa neogooti stiilis lossi. Täna on ehitistest järel vaid varemed. Läheduses asuvad teoloogile ja Läti tänapäevase kirjasüsteemi rajajale **Gotthard Friedrich Stenderile** (1714–1796) pühendatud monument (vt pilti) ning luteri kirik.

Rokiškis

18. sajandi algusest alates on Rokiškis kuulunud Tiesenhausenitele. Tiesenhausenite klassitsistlikus lossis ehitati 19. sajandi alguses. Tänapäeval asub lossis Rokiškise rajooni muuseum. Neogooti stiilis Püha Matteuse kirik ehitati perekonna abiga 1870. aastal.

Teel Vilniusesse, **Utenas**, on võimalik näha klassitsistlikus stiilis 1835. aastal ehitatud postimaja. Tänapäeval asuvad hoones kool ja galerii.

Vilnius

Vilnius, linn kuhu viidi osa Tiesenhausenite rajatistest pärast seda, kui lõppes reformimeelse A. Tiesenhauseni valitsemisaeg: meditsiinikool, millest sai meditsiiniülikooli eelkäija, ning observatoorium. Reformija ise peatus mõnda aega Vilniuse äärelinnas Snipiskeses, kus tema eest hoolitsesid Püha Rafaeli kloostripiaristidest mungad.

